

Redacteur ESB

e.niesten@sdu.nl

Doelloos

Ieder jaar wordt in Nederland rond de een procent van het bruto binnenlands product gegeven aan goede doelen. Deze donaties tellen de laatste jaren dus op tot rond de vijf miljard euro. De donateurs van deze goede doelen vragen zich af of hun geld wel op de juiste plaats terecht komt, en dus hoeveel van het geld wordt besteed aan het goede doel en hoeveel aan de organisatie van het goede doel. Het Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF) houdt toezicht op de goededoelenorganisaties, en verleent aan deze organisaties een keurmerk. Op basis van het CBF-keurmerk moeten (potentiële) donateurs erop kunnen vertrouwen dat de goededoelenorganisaties die in het bezit zijn van dat keurmerk op verantwoorde wijze fondsen verwerven en de gelden besteden.

Onlangs publiceerde het NRC Handelsblad een artikel van Irene Mol (directeur van de Stichting Pequeno) waarin beweerd wordt dat het CBF-keurmerk onbetrouwbaar is. Ten eerste zou het CBF volgens het artikel niet onafhankelijk van de goededoelenorganisaties functioneren, omdat het voor een deel van zijn inkomsten afhankelijk is van de Vereniging van Fondsenwervende Instellingen (VFI). De VFI is de branchevereniging van de goededoelenorganisaties. Ten tweede zou de onafhankelijkheid van het CBF beperkt worden omdat twee afgevaardigden van de goededoelenorganisaties deel uitmaken van het CBF-bestuur, en de organisaties daardoor invloed kunnen uitoefenen op de invulling van de toetsingscriteria. Ten derde zou de onafhankelijkheid van het toezicht niet gegarandeerd kunnen worden, omdat het CBF zijn controle op de organisaties in eerste instantie baseert op informatie die door de keurmerkhouders zelf wordt verstrekt.

Als oplossing voor deze problemen met het toezicht door het CBF wordt in het artikel voorgesteld om de overheid een grotere rol te geven bij het toezicht op de goede doelen. De overheid zou onder andere

subsidies kunnen toekennen aan het CBF voor de uitoefening van de toezichthoudende taken. De vraag is echter of toezicht en regulering door de overheid oplossingen zijn voor deze problemen.

Met betrekking tot het eerste argument kan opgemerkt worden dat ook toezichthouders van de overheid, zoals de NMa, de DTe en de OPTA, inkomsten ontvangen van de gereguleerde bedrijven. Voor de aanvraag van een vergunning voor de levering van elektriciteit wordt 1.700 euro betaald. Goede doelen die tussen de 450.000 en 1.250.000 euro per jaar ontvangen, betalen aan het CBF 1.625 euro. Deze vergelijkbare bedragen zijn te verwaarlozen wanneer ze worden vergeleken met de opbrengsten van de NMa. In 2007 ontving deze toezichthouder 22,2 miljoen euro van de gereguleerde bedrijven, als gevolg van het opleggen van boetes aan deze bedrijven voor het overtreden van de Mededingingswet. Met betrekking tot het tweede argument is het nog meer de vraag of dit zal veranderen door een grotere rol van de overheid. Het CBF is namelijk verplicht, volgens de regels van de Raad van Accreditatie, om een minderheidsrol te geven in zijn bestuur aan afgevaardigden van de goededoelenorganisaties. Als laatste wordt in het artikel een probleem genoemd dat inherent is aan iedere vorm van toezicht, of dit nou wel of niet door de overheid wordt georganiseerd. Niet alleen het CBF, maar ook andere toezichthouders, zoals de DTe en de OPTA, zijn afhankelijk van informatie die door de bedrijven wordt aangeleverd. De bedrijven leveren informatie aan DTe en OPTA, op basis waarvan de tarieven worden vastgesteld. Meer toezicht door de overheid op de goededoelensector verandert hier dus weinig aan.

Toezicht en regulering door de overheid kunnen beter gereserveerd worden voor problemen in een sector die het gevolg zijn van marktfalen. Een voorstel tot regulering van de goededoelensector moet daarom gebaseerd zijn op de aanwezigheid van negatieve externaliteiten, natuurlijke monopolies of publieke goederen in deze sector. Het is echter zeer onwaarschijnlijk dat iemand negatieve effecten ondervindt van donaties aan goede doelen. Er is ook geen reden om aan te nemen dat een bedrijf in de goededoelensector alle donaties tegen lagere kosten kan innen dan wanneer meerdere bedrijven dit doen. En niet iedereen heeft een gelijke toegang tot de fondsen van de verschillende goededoelenorganisaties. Regulering door de overheid kan in deze sector dus nog geen goed doel vinden.